

Pestprotocol sc Delfland

2024/2025

Van Bleyswijkstraat 72 - (t) 015-2000014
2613 RT Delft - (f) 015-2000016
info@sc-delfland.nl - www.sc-delfland.nl

School voor Voorbereidend MBO

Inhoud

1.	Vooraf	3
2.	Sociale schoolveiligheid	4
	Verwachtingen leerlingen	4
	Verwachtingen medewerkers	5
3.	Pesten	6
	Vormen van pesten	6
	Pesten signaleren	6
	Vormen van online pesten	7
	Online shaming	8
	Wettelijk strafbaar	8
4.	Preventieve aanpak	9
	De gouden en zilveren weken	9
	De leerpleinen	9
	De week van respect	9
	SoVa-training	9
	Faalangstraining	10
	Rots en Water training	10
	Leerlingbegeleiding	10
	Vriend en vijand	10
	Meidenvenijn	10
5.	Curatieve aanpak	11
	Verantwoordelijkheden	11
	Stappenplan	12
	Samenwerking externen	13
	Aanpak bij online pesten	14
	Expose-accounts	15
6.	Monitoring	16
	Verslaglegging	16
	Leerlingbespreking	16
	Evaluatie anti-pestbeleid	17
	JGZ	17
	Leerlingtevredenheidsonderzoek	17
	Saqi	17
	Bibliografie	18

1. Vooraf

Op de scholencombinatie Delfland is sociale veiligheid een fundamentele waarde waaraan veel aandacht besteed wordt. Pestgedrag is menselijk en tijdloos, maar ook een erkende bedreiging voor de welzijn van een kind en voor de sfeer in de klas en de school.

Zoals we in het schoolveiligheidsprotocol beschrijven zien we de school als een oefenplaats voor het functioneren in de maatschappij. Pestgedrag zal niet worden getolereerd. Tegelijkertijd begrijpen we dat onze leerlingen volop in ontwikkeling zijn. De basis van iedere aanpak ligt in het persoonlijk en zorgvuldig omgaan met alle betrokkenen in de situatie.

In dit pestprotocol wordt toegelicht hoe we omgaan met pestsituaties op de sc Delfland.

Allereerst wordt het begrip “pesten” gedefinieerd. De verschillende vormen van pesten worden uitgelegd aan de hand van voorbeelden. Ook worden de meest concrete signalen van pestgedrag op een rijtje gezet.

Vervolgens wordt er onderscheid gemaakt in de rol van eenieder in de school betreft het optreden tegen pestgedrag. Daarbij wordt er een concreet tijdpad beschreven wat als richtlijn kan worden gebruikt om de situatie tijdig aan te pakken en af te ronden.

Het pestprotocol dient zowel als een verklarend document over onze aanpak van pesten als een functioneel document dat de medewerkers informeert en ondersteunt in het voorkomen, signaleren en oplossen van pestsituaties.

2. Sociale schoolveiligheid

Verbinding, authenticiteit en erkenning voor wie je bent. 'Samen' die veilige omgeving creëren, dat is onze ambitie.

Op onze kleinschalige, multiculturele school werken en leren unieke mensen. We verwelkomen allerlei verschillende persoonlijkheden, achtergronden, meningen en behoeften.

We streven samen naar een persoonlijke, open en respectvolle omgang die bijdraagt aan een sociaal prettige en veilige sfeer voor alle medewerkers en leerlingen.

De algemene verantwoordelijkheid van de school houdt in:

- De school zorgt ervoor dat alle betrokken personeelsleden voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.
- De school werkt aan een goed pestbeleid, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is.
- De school oefent voortdurend controle uit op de veiligheid van leerlingen.

Verwachtingen leerlingen

Onze leerlingen zijn pubers, allemaal opzoek naar hun eigen identiteit. Geaccepteerd worden en status verkrijgen is een basisbehoefte; in de klas, in de school en online. Voor sommigen is het vanzelfsprekend om erkenning te krijgen via positieve gedragingen; behulpzaamheid, vriendelijkheid. Voor sommigen is pesten een manier om zichzelf veilig te stellen in een groep en/of status te verkrijgen.

Positieve gedragingen (waarmee o.a. pestgedrag wordt voorkomen) die wij verwachten en stimuleren bij onze leerlingen kunnen er als volgt uitzien:

- Leerlingen accepteren onderlinge verschillen.
- Behulpzame leerlingen stellen sociaal-onhandige leerlingen op hun gemak in de groep.
- Leerlingen met weinig geduld geven ruimte aan sociaal-onhandige leerlingen in de groep.
- Leerlingen behouden gezonde afstand van medeleerlingen waar zij niet goed mee op kunnen schieten.
- Leerlingen proberen hun grenzen aan te geven op een directe, respectvolle manier, desnoods met behulp van de docent/mentor.
- Er mogen sociaal-onhandige fouten gemaakt worden. We werken met jonge mensen in ontwikkeling. Er is in eerste instantie altijd ruimte voor reflectie en gesprek met een docent, mentor, teamleider, zorgcoördinator of leerlingbegeleider.

We spreken onder andere van onacceptabel gedrag wanneer vormen van pesten voorkomen. Deze worden onder het volgende kopje in het protocol zo concreet mogelijk beschreven. Er wordt gesignaleerd of aangegeven dat een leerling zich niet veilig voelt door het gedrag van een ander. Onder het kopje “aanpak” lichten we de stappen toe die ondernomen dienen te worden door betrokkenen.

Verwachtingen medewerkers

Het is belangrijk dat het voltallig personeel een eenduidige **zerotolerance** houding aanneemt tegenover pestgedrag (ten opzichte van plagen) en het signaleren, melden en aanpakken van pesten niet uit de weg gaat.

Om dit zo effectief mogelijk te blijven doen zorgen we ervoor dat we **actuele kennis** hebben van nieuwe vormen van (digitaal) pesten, onderzoeken en aanpakken. Het pestprotocol draagt hier aan bij als levend document dat ieder jaar wordt herzien en gelezen/gebruikt door onze medewerkers.

Afhankelijk van het soort betrokkenheid bij onze leerlingen laten onze medewerkers zich **bijscholen** over gerelateerde onderwerpen als meidenvrij, groepsdynamiek en sociale media zodat zij complex gedrag/situaties zo goed mogelijk kunnen navigeren en hun opgedane kennis kunnen delen met collega's.

We verwachten tot slot dat ons team zich actief inzet voor de **preventieve programma's** die we met elkaar opzetten en uitvoeren om een bewuste manier van omgang bij onze leerlingen te stimuleren.

3. Pesten

We spreken van pestgedrag wanneer een leerling regelmatig en systematisch bedreigd, geïntimideerd en/of belachelijk gemaakt wordt. Kinderen en jongeren die gepest worden ervaren veel negatieve gevolgen van pesten. Het kan gevoelens van stress, angst eenzaamheid, hopeloosheid en minder zelfvertrouwen veroorzaken (Pesten en het brein, 2023).

Pesten verschilt duidelijk van plagen en ruzie:

Bij **plagen** is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken.

Bij **ruzie** hebben leerlingen een conflict met elkaar. Ze wisselen over en weer argumenten uit op een emotionele (boze) manier. Beide leerlingen voelen zich sterk genoeg om de confrontatie aan te gaan waardoor er geen machtsongelijkheid is. Een ruzie leggen leerlingen meestal weer bij (Over pesten, 2023).

Pesten gebeurt vaak in een specifieke groepscontext die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer in de groep (Stigt, 2014). Er is sprake van een machtsongelijkheid.

Het aanpakken van pesten is niet alleen noodzakelijk voor de gepeste, maar dient het belang en het welzijn van alle leerlingen in de omgeving.

Vormen van pesten

Pesten kan op veel verschillende manieren gebeuren. De meest voorkomende vormen van pesten zijn (Vormen van pesten, online pesten en pesten op het werk, 2023):

- Verbaal pesten: schelden, naroepen, imiteren, belachelijk maken of uitlachen; bedreigen: iemand tot iets dwingen, chanteren of intimideren;
- Fysiek pesten: spugen, schoppen, slaan of knijpen;
- Materieel pesten: spullen stukmaken, afpakken of verstoppen;
- Relationeel pesten: iemand buitensluiten, over iemand roddelen of geruchten verspreiden;
- Online pesten / cyberpesten: belastend materiaal (foto's, filmpjes, roddels) via het internet/social media verspreiden; iemand via social media lastig vallen.

Pesten signaleren

Het signaleren van pestgedrag is niet altijd eenvoudig. Leerlingen kunnen zich schamen voor het feit dat ze gepest worden of kunnen bang zijn voor de gevolgen van het melden van pestgedrag. Daarnaast gebeurt pesten vaak stiekem en kun je gewoonweg niet alles waarnemen. Daarom is het belangrijk om de dynamiek van een klas goed te leren kennen en te peilen of er negatieve ontwikkelingen zijn in de sfeer van een groep.

Signalen van een onveilige groepssfeer kunnen zijn:

- De ongeschreven gedragsregels zijn negatief en wijken af van de officiële klassenafspraken. Bepaalde (groepjes) leerlingen houden deze negatieve groepsnormen in stand.
- Leerlingen durven hun mening niet klassikaal te uiten.
- De groep is opgedeeld in erg afgescheiden groepjes. Er is geen “wij” gevoel.
- Er zitten eenlingen in de groep.

Daarnaast kunnen individuele signalen van een leerling aanleiding zijn om na te gaan of er misschien sprake is van pesten. Voorbeelden van deze signalen zijn (Over pesten, 2023):

- De leerling is vaak afwezig of ziek.
- De leerling wordt door medeleerlingen aangesproken met een bijnaam.
- De leerling haalt plotseling slechtere resultaten.
- De leerling wordt regelmatig als laatste gekozen bij het indelen van groepjes of het samenwerken.
- De leerling is vaak alleen tijdens pauzes.
- De leerling komt ruim voordat de les begint naar de klas of blijft na de les hangen.

Vormen van online pesten

Onze leerlingen brengen een groot gedeelte van hun dag door op hun telefoon en zijn constant in contact met elkaar via sociale media. Online pesten komt dan ook veel voor. Dit kan enkel zichtbaar zijn voor het slachtoffer, maar er kan ook een groter publiek bij betrokken zijn. Dat laatste hangt vooral af van het medium.

Uit onderzoek blijkt dat slachtoffers de ervaring pijnlijker vinden wanneer er een groot publiek bij betrokken is. Ook de vorm van de boodschap kan de impact bepalen: voor jongeren zijn foto's en filmpjes vaak kwetsender dan gemene uitspraken. Hieronder vind je een aantal actuele voorbeelden van online pestsituaties.

	Alleen zichtbaar voor het slachtoffer	Zichtbaar voor een groter publiek
Beledigen	Bv. iemand een verdwijnend beledigend bericht sturen op <i>Whatsapp</i>	Bv. iemand beledigen in reactie op een <i>Instagram</i> post
Bedreigen	Bv. iemand anoniem bellen en bedreigen	Bv. in een <i>live video</i> insinueren dat iemand opgewacht zal worden na schooltijd

Uitlachen	Bv. een onfraaie sticker van iemand naar die persoon sturen via <i>Snapchat</i>	Bv. een onfraaie foto van iemand plaatsen in een <i>TikTok</i> post
Hinderen in sociale contacten	Bv. iemand blokkeren of negeren op <i>Whatsapp</i>	Bv. iemand verwijderen uit een groepsgesprek op <i>WhatsApp</i>

Online shaming

Wanneer een persoon online belachelijk wordt gemaakt voor een groot publiek wordt dat ook wel *online shaming* genoemd. Beschamende foto's die dikwijls gepaard gaan met negatieve teksten worden op social media platforms geplaatst zoals Instagram of Tik Tok. Meestal worden dit soort *posts* gecreëerd door een anoniem account. We noemen dit soort accounts ook wel *expose accounts*. Het is erg moeilijk om dit soort accounts te bestrijden aangezien deze heel gemakkelijk verwijderd kunnen worden en weer opnieuw kunnen worden aangemaakt. De meest effectieve manier om met deze hardnekkige trend om te gaan is goede communicatie met leerlingen en hun ouders over het schadelijke effect van *online shaming*. De aanpak wordt verder uitgediept in hoofdstuk vijf.

Een heftige vorm van *online shaming* waar wij helaas op school ook jaarlijks mee te maken hebben is *shame sexting* (Shame sexting, 2025). Shame sexting houdt het ongewenst doorsturen van intiem beeldmateriaal in. In de meeste gevallen gaat het om foto's of filmpjes die in de eerste instantie in een privésituatie gedeeld zijn, bedoeld voor de ogen van één ander persoon. Het verspreiden van naaktfoto's en filmpjes is strafbaar (Naaktfoto's gelekt, 2025).

Wettelijk strafbaar

Niet alle vormen van pestgedrag zijn wettelijk strafbaar. Echter kan pesten uitlopen tot bedreiging, discriminatie, het ongewenst verspreiden van beeldmateriaal, fysieke uitingen of seksuele intimidatie. Dit zijn voorbeelden van strafbare gedragingen. In deze situaties kan de politie betrokken worden door het slachtoffer, ouders in samenwerking met school.

Per 1 juli 2024 is er een nieuwe wet genaamd *aanpak seksuele misdrijven* ingevoerd met daarin beschreven aanscherpingen in de aanpak van zowel openbare als online seksuele intimidatie. Zo is intimidatie op straat of op social media nu strafbaar, evenals het online benaderen van kinderen onder de 16 jaar of kinderen die 16 of 17 jaar zijn en in een kwetsbare positie zitten (Nieuwe wet aanpak seksuele misdrijven gaat in per 1 juli 2024, 2024).

4. Preventieve aanpak

Op de sc Delfland zetten we jaarlijks vaste preventieve maatregelen en programma's in en we organiseren extra preventie naar behoefte. Twee preventiecoördinatoren (waarvan één overigens ook de APC is) komen wekelijks samen om het programma te ontwikkelen, organiseren en te evalueren. Zij doen dat in nauwe samenwerking met de zorgcoördinator en het leidinggevende team. Hieronder worden een aantal standaard preventieve programma's/middelen/maatregelen toegelicht.

De gouden en zilveren weken

Ieder schooljaar wordt er tijdens de gouden en zilveren weken aandacht besteed aan het leggen van een veilige basis in iedere groep en op ieder plein. De school organiseert activiteiten die goed zijn voor de binding van de groepen en de mentoren maken duidelijke afspraken met hun leerlingen betreft positieve omgangsnormen.

De leerpleinen

In de onderbouw beschikken het eerste -en tweede leerjaar ieder over een eigen leerplein ofwel afgeschermd zone in de school. De bovenbouw is opgedeeld in vier profielen. De bovenbouwleerlingen hebben een leerplein gekoppeld aan hun profiel.

Ieder leerplein heeft toezicht en regels die bevorderlijk zijn voor de sociale veiligheid. Leerlingen die een veilige, rustige plek zoeken in de school kunnen zich op hun leerplein terugtrekken.

Deze indeling van de school draagt merkbaar bij aan het voorkomen van onder andere pestsituaties die tussen leerlingen van verschillende leeftijden kunnen ontstaan.

De week van respect

Na de gouden weken volgt in oktober een intensieve projectweek, de week van Respect. Hier nemen alle leerlingen in de school aan deel. Deze week staat in teken van vijf thema's: respect, liefde en seksualiteit, pesten en mediawijsheid. Door middel van voorlichtingen, workshops, theater en klassengesprekken worden leerlingen zoveel mogelijk bewust gemaakt van hun eigen meningen en gedrag m.b.t. deze thema's.

SoVa-training

Jaarlijks bieden we intern een Sociale Vaardigheidstraining (SoVa) aan. Drie van onze docenten zijn bevoegd om deze training te geven aan onze leerlingen. De SoVa is bedoeld voor leerlingen die problemen ervaren in interactie met medeleerlingen. De training draagt o.a. bij aan weerbaarheid of regulatie van emoties. Kinderen die wel eens te maken hebben met pestgedrag of zelf pestgedrag vertonen kunnen hier zeker baat bij hebben. Mentoren kunnen hun leerlingen in overleg met ouders en met instemming van de leerling aanmelden.

Faalangsttraining

Naar aanleiding van de Saqi vragenlijst die wordt afgenomen in leerjaar 1 in oktober bespreken de remedial teacher (RT) en de gedragswetenschapper met de eerstejaars mentoren welke leerlingen in aanmerking komen voor de faalangsttraining. Faalangst kan meerdere oorzaken hebben, zo ook gerelateerd aan pesten. Negatieve ervaringen met groepen mensen bijvoorbeeld.

De training wordt in de periode februari-maart gegeven door de RT-er en de gedragswetenschapper.

Rots en Water training

Al onze gymdocenten zijn bevoegd om de bekende *Rots en Water* training te geven aan onze leerlingen. De training is een vast onderdeel geworden in het gymprogramma van de eerstejaars. De training draagt bij aan zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen. Voor alle betrokkenen bij pestgedrag kan deze training dus waardevol zijn. De training kenmerkt zich door veel fysieke oefeningen en deze leerstijl sluit goed aan bij veel van onze leerlingen.

Leerlingbegeleiding

We beschikken over een team van geschoolde leerlingbegeleiders. In het geval een leerling zich herhaaldelijk in peestsituaties bevindt, in wat voor rol dan ook, zou hij/zij in overleg gekoppeld kunnen worden aan een leerlingbegeleider die samen met de leerling middels persoonlijke gesprekjes gaat onderzoeken wat de kern is van het probleem. Aan de hand van de bevindingen kan de leerlingbegeleider de leerling handvatten aanbieden voor toekomstige situaties of de leerling verwezen worden naar specifieke hulp/trainingen.

Vriend en vijand

In de derde klassen behandelen de mentoren met het interactieve programma “Vriend en Vijand” verschillende sociale dilemma’s die te maken hebben met groepsdruk. Bij groepsdruk komt natuurlijk ook pestgedrag en buitensluiten kijken. De mentoren starten met dit programma tijdens de week van respect in oktober en geven in totaal drie Vriend en Vijand lessen naar keuze.

Meidenvenijn

Meerdere medewerkers (mentoren, teamleiders, de APC en de zorgcoördinator) van de sc Delfland hebben zich door middel van congressen en cursussen verdiept in één van de meest complexe vormen van pestgedrag; meidenvenijn. Met deze kennis worden preventieve lessen verzorgd in de Week van Respect en eventueel tijdens de mentoruren. Ook beschikt de school over een meidenvenijn materialen -en informatie box van de methode *Meidenvenijn is niet fijn!* waar mentoren gebruik van kunnen maken (Meidenvenijn is niet fijn!, 2024).

5. Curatieve aanpak

Iedere medewerker in de school kan pesten signaleren en hierop acteren. De mate van betrokkenheid bij het oplossen van de situatie hangt o.a. af van de functie van de medewerker. In het onderstaande overzicht worden de verantwoordelijkheden m.b.t. dit onderwerp per medewerker in de school beschreven. De Anti-pestcoördinator (APC) houdt een overzicht bij van pestsituaties die spelen in de school en de voortgang van de interventies. Ook ondersteunt en adviseert de APC waar nodig.

Verantwoordelijkheden

Docent

- Signaleren: Observeert pestgedrag in de klas of in de vrije ruimtes.
- Communiceren: Bespreekt observaties met mentor.
- Registreren: Houdt de aanwezigheid van de leerlingen bij en documenteert incidenten in SomToday.
- Actie ondernemen: Geeft (niet publiekelijk) een duidelijke grens aan bij de pestende leerling en ondersteunt mentor bij verdere interventies.
- Controleren: Blijft de situatie monitoren in de klas.
- Evalueren: Rapporteert aan mentor en Anti-Pestcoördinator (APC) over voortgang.

Mentor

- Signaleren: Monitort de klassensfeer en ontvangt meldingen van pestgedrag. Monitort het verzuim van mentorleerlingen.
- Communiceren: Bespreekt met leerling(en), ouders en docenten.
- Registreren: Houdt het logboek in SomToday bij betreft acties en afspraken.
- Actie ondernemen: Voert herstelgesprekken, stelt een plan van aanpak op.
- Controleren: Voert regelmatige check-ins uit om de situatie te evalueren.
- Evalueren: Overlegt met APC en zorgcoördinator voor verdere acties.

Teamleider

- Signaleren: Wordt betrokken bij herhaling of escalatie.
- Communiceren: Organiseert gesprekken met ouders en betrokken leerlingen.
- Registreren: Documenteert ernstige gevallen en genomen maatregelen in SomToday.
- Actie ondernemen: Neemt zware maatregelen zoals tijdelijke schorsing.
- Controleren: Houdt toezicht op de naleving van maatregelen.
- Evalueren: Bespreekt de situatie met de mentor, zorgcoördinator en APC.

Anti-Pestcoördinator (APC)

- Signaleren: Houdt overzicht over alle meldingen en evaluaties.
- Communiceren: Bespreekt met docenten, mentors en teamleiders.
- Registreren: Houdt preventie- en interventieplannen bij.
- Actie ondernemen: Organiseert preventieve activiteiten en evaluaties.
- Controleren: Houdt toezicht op de uitvoering van het pestprotocol.
- Evalueren: Past preventieprogramma's aan op basis van jaarlijkse evaluatie.

Zorgcoördinator

- Signaleren: Observeert pestgedrag in de school of merkt zorgelijke situaties op in gesprek met leerlingen.
- Communiceren: Overlegt met APC, teamleider en externe specialisten.
- Registreren: Registreert acties en ondersteunende maatregelen in SomToday.
- Actie ondernemen: Koppelt ouders en leerling eventueel aan externe hulp
- Controleren: Monitort de voortgang van de interventies.
- Evalueren: Beoordeelt de effectiviteit van de interventies en stuurt bij.

Directeur

- Signaleren: Wordt betrokken bij ernstige escalaties.
- Communiceren: Informeert ouders en voert gesprekken.
- Registreren: Documenteert schorsingen/verwijderingen in SomToday.
- Actie ondernemen: Beslist over schorsing of alternatieve sanctie van de pester.
- Controleren: Ziet toe op de uitvoering van maatregelen.
- Evalueren: Evalueert samen met de zorgcoördinator, de APC en de teamleiders het pestbeleid.

Ouders

- Signaleren: Informeren de school bij vermoeden van pesten.
- Communiceren: Bespreken de situatie met de mentor/teamleider.
- Registreren: Geen formele registratie, maar houden afspraken thuis bij.
- Actie ondernemen: Ondersteunen de school bij het opvolgen van interventies.
- Controleren: Monitoren of hun kind zich aan afspraken houdt.
- Evalueren: Werken samen met de school om de voortgang te bespreken.

Stappenplan

Het is uiterst belangrijk om peestsituaties *tijdig* te signaleren en om *gestructureerd* te de-escaleren. We streven er daarom naar om onderstaand stappen -en tijdsplan aan te houden. Het voornemen is om stap 1 en 2 in ieder geval te volgen. Stappen 3 t/m 5 zijn zeer afhankelijk van de ernst/context van de situatie. Bij twijfel over de aanpak kan de mentor de situatie bespreken met de APC.

Stap 1: Signalering van Pestgedrag

Direct tot 1 dag na observatie een melding doen in SomToday en eventueel bij de mentor.

Stap 2: Eerste Interventie door Mentor

Binnen 2 werkdagen na signalering.

- De mentor vraagt door over de situatie bij de gepeste leerling.
- De pester wordt aangesproken op zijn/haar gedrag; er worden grenzen en afspraken gesteld.
- Indien nodig worden de ouders van zowel de pester als de gepeste geïnformeerd.
- Zichtbare gedragsveranderingen van de pester worden erkend en beloond met positieve feedback.

Stap 3 (optioneel) Preventieve Groepsinterventie

Binnen 1 week na de eerste interventie.

- De **Mentor** organiseert een groepsgesprek of mentorles om het pestgedrag aan te kaarten zonder namen te noemen.
- De groep wordt gestimuleerd om samen te werken aan een positieve klasdynamiek.

Stap 4: De teamleider wordt betrokken (bij herhaling of escalatie)

Binnen 2 weken na de eerste interventie.

- De **Teamleider** wordt betrokken als het pestgedrag aanhoudt of als de situatie escaleert.
- Er volgt een gesprek tussen de teamleider, pester, gepeste en ouders om de situatie te bespreken en afspraken te maken.
- Indien nodig worden sancties zoals schorsing opgelegd.

Stap 5: Zorgcoördinator en Externe Interventies

Binnen 3 weken *na herhaald pestgedrag*.

- De **zorgcoördinator** wordt ingeschakeld voor begeleiding van zowel de pester als het slachtoffer.
- Externe hulp, zoals gedragstherapie of trainingen, wordt ingezet indien nodig.

Stap 6: Evaluatie en Nazorg

Binnen 1 maand na de laatste interventie.

- Evaluatie van de situatie door de **mentor** en **teamleider (APC, zorgcoördinator)** met ouders.
- Eventuele nazorg voor zowel de pester als het slachtoffer om herhaling te voorkomen.

Samenwerking externen

Naast het invliegen van externe professionals voor preventie werkt de school ook samen met externe partijen om te ondersteunen in de aanpak van escalerende situaties of training/nazorg voor betrokkenen bij de peestsituatie. De zorgcoördinator overziet deze mogelijkheden en schakelt wanneer nodig dergelijke partijen in.

Zo onderhoudt bijvoorbeeld de **wijkagent** contact met de school wanneer peestsituaties buiten de school escaleren en bewaakt hij de veiligheid van gepeste leerlingen buiten het schoolterrein. Hij grijpt in wanneer een gevecht fysiek ernstig escaleert of er sprake is van ernstige bedreiging.

De zorgcoördinator schakelt in overleg met de mentor **de jeugdarts of leerplicht** in bij (ziekte) verzuim. Zij kunnen eventueel signaleren dat het ziekteverzuim gelinkt is aan sociale problemen op school en in gesprek met de leerling, ouders en school.

We kunnen als school ook gebruik maken van ons zorgnetwerk om **professionele coaches** te koppelen aan leerlingen die behoefte hebben aan specifieke of meer intensieve coaching.

Naast de SoVa training die wij jaarlijks intern aanbieden kan de zorgcoördinator ouders informeren over verschillende soortgelijke trainingen die de gemeente Delft, Den Haag of omliggende gemeentes aanbieden voor leerlingen die wat extra aandacht kunnen besteden aan de ontwikkeling van hun sociale vaardigheden. De kosten voor deze trainingen worden over het algemeen gedekt door de gemeente.

Aanpak bij online pesten

Online pestgedrag gebeurt letterlijk achter de schermen en is daardoor zowel moeilijker te signaleren als te begrenzen dan zichtbaar pestgedrag. Pesters zijn vaardig in het anoniem blijven door bijvoorbeeld een nepaccount aan te maken. Toch kan de identiteit van een pester die zich herhaaldelijk richt op dezelfde persoon meestal wel achterhaald kan worden aan de hand van de zichtbare aard van de relatie met het slachtoffer op school.

Wanneer een leerling en/of ouders melding doen van online pesten met sterke vermoedens dat de dader(s) leerlingen zijn op school, dient de mentor hier serieus onderzoek naar te doen zoals gedaan zou worden bij een melding van “offline” pesten. Wanneer de identiteit van de pester(s) op basis van screenshots of in ieder geval sterke vermoedens wordt achterhaald wordt het stappenplan aangehouden wat eerder in dit hoofdstuk beschreven staat.

Wanneer de identiteit van de pester(s) niet achterhaald wordt kan de mentor in ieder geval de gepeste leerling en ouders de volgende acties adviseren te ondernemen:

➔ Beperk persoonlijke informatie

Deel geen persoonlijke gegevens zoals jouw adres, telefoonnummer of schoolnaam op sociale media of andere online platforms. Dit kan voorkomen dat anderen misbruik maken van deze informatie.

➔ Gebruik privacy-instellingen

Stel sociale media-accounts zo in dat alleen vrienden of bekende personen jouw berichten en foto's kunnen zien en berichten naar je kunnen sturen. Beperk wie je kunt volgen en zorg dat je account privé is.

➔ Denk na voordat je iets post

Plaats alleen berichten, foto's of video's waarvan je zeker weet dat je die wilt delen. Wat je online zet, kan door anderen gekopieerd of gedeeld worden, zelfs als je het later verwijdt.

➔ Blijf respectvol en vriendelijk

Behandel anderen zoals je zelf behandeld wilt worden. Plaats geen provocerende berichten of reacties in een sociale media chat/account van jezelf of een ander.

➔ **Accepteer alleen mensen die je kent**

Voeg alleen vrienden toe op sociale media die je in het echte leven kent. Dit vermindert de kans dat vreemden ongepaste berichten sturen of je proberen lastig te vallen.

➔ **Blokkeer en meld ongewenst gedrag**

Als iemand vervelende berichten stuurt, bedreigt of beledigt, blokkeer die persoon en meld het gedrag aan de website of app. Veel platforms hebben functies om ongewenst gedrag te rapporteren.

➔ **Bewaar screenshots**

Als iemand vervelende berichten stuurt, bedreigt of beledigt, maak (voordat je de persoon verwijdert/blokkeert) hier een screenshot van. Deze kunnen goed van pas komen wanneer je een melding maakt van het pestgedrag.

➔ **Wees voorzichtig met reageren**

Geef geen reactie op beledigende of provocerende berichten. Pesters hopen vaak op een reactie. Het niet reageren (en eventueel direct blokkeren) kan hen ontmoedigen.

➔ **Praat erover met een volwassene**

Als je je onveilig voelt of twijfelt over iets dat online is gebeurd, praat er dan over met een ouder, leraar of een andere volwassene die je vertrouwt. Ze kunnen je helpen de situatie te begrijpen en aan te pakken.

De mentor kan, afhankelijk van de ernst en de relevantie van het online voorval, het gesprek aangaan met de klas over het onderwerp online pesten, zonder hierbij de situatie en het slachtoffer in kwestie specifiek te noemen.

Expose-accounts

Expose-accounts vormen sinds een aantal jaar een bedreiging voor de sociale veiligheid op middelbare scholen. De verwachting is helaas dat deze trend niet zal verdwijnen in de komende jaren.

Een *expose-account* is een online, anoniem, publiekelijk account waarop zonder toestemming roddels, persoonlijke informatie en foto's worden gedeeld over kinderen op een bepaalde school of uit een bepaalde buurt of stad. Vaak staat de naam van de school of regio vermeld in de naam van het account.

Het kost een school meestal veel moeite om de oprichter te achterhalen en zodra een account verwijderd is kan er een nieuw account worden aangemaakt.

Toch zijn er manieren om samen met leerlingen en ouders ervoor te zorgen dat het account geen aandacht meer krijgt en de pester(s) dus geen motief meer heeft om het account in de lucht te houden:

1. Na meerdere meldingen over een *expose-account* bespreken **mentoren** deze ontwikkeling met hun klas. Ze maken de leerlingen bewust van het effect van de

beledigende informatie die gedeeld wordt op dit *expose-account* en dat ieder een in de toekomst een slachtoffer kan worden van dit account.

2. De leerlingen die het account volgen kunnen verzocht worden om het account ter plekke te rapporteren bij het sociale mediaplatform én het account te “ontvolgen”.

Eén of twee leerlingen die een (anonieme) melding hebben gedaan van het account kunnen het account eventueel volgen om namens de mentor in de gaten te houden wat de ontwikkeling is.

3. De mentor neemt contact op met de ouders van de leerlingen af die dit account blijven of wederom volgen. Volgers moedigen namelijk, direct of indirect, de online pester aan en dit wordt ook niet geaccepteerd.
4. De ouders van de betrokken groep(en) worden betrokken bij de situatie middels een bijeenkomst of een brief om het probleem toe te lichten en hen in te lichten over de risico's van dergelijke accounts. Er wordt een beroep gedaan op ouders om alert te zijn op betrokkenheid van hun kinderen bij dit soort accounts. Ook worden de afspraken gedeeld die zijn gemaakt met de leerlingen op school.

Als de inhoud van het account zeer kwetsend, bedreigend of schadelijk is, zullen we ouders adviseren om aangifte te doen bij de politie. Sommige vormen van online pesten vallen onder strafbare feiten zoals het doorsturen van seksuele content, smaad, laster of bedreiging.

6. Monitoring

Verslaglegging

Op dit moment worden pestincidenten geregistreerd in SomToday in het algemene logboek (begeleidingsverslag) van de leerling. De APC heeft toegang tot alle begeleidingsverslagen.

In de toekomst willen we dat er een specifiek logboek wordt aangemaakt in SOM voor het melden van pestincidenten en het bijhouden van de afhandeling ervan. Notificaties moeten zo gespecificeerd worden dat ze direct herkenbaar zijn voor de mentor, de APC en de zorgcoördinator komen.

De APC volgt deze verslaglegging en houdt een overzicht bij van alle pestincidenten en de lopende aanpak/afronding hiervan.

Leerlingbespreking

Op in ieder geval drie vaste momenten in het jaar komen de docententeams samen om specifiek het gedrag van de leerlingen en de groepsdynamiek in de klassen te bespreken. Er worden gezamenlijke afspraken gemaakt betreft het handhaven van onveilige groepen.

Evaluatie anti-pestbeleid

Het anti-pestbeleid wordt jaarlijks geëvalueerd en eventueel herzien door de APC en de zorgcoördinator, in overleg met de gedragswetenschapper, de preventiegroep, de directeur en de teamleiders.

JGZ

Jaarlijks is de jeugdverpleegkundige van het JGZ werkzaam op onze school in de periode van november tot en met februari om gesprekken te voeren met de leerlingen in klas 1 en 3, naar aanleiding van een vragenlijst die de leerling heeft ingevuld. Zij spreekt de leerlingen vanuit haar expertise over onderwerpen als gezondheid, leefstijl, het welbevinden op school en thuis en bespreekt bijzonderheden met de zorgcoördinator. Deze gesprekken kunnen onder andere pestproblematiek in beeld brengen. De verpleegkundige levert tot slot een onderzoeksverslag aan.

Leerlingtevredenheidsonderzoek

Het leerlingtevredenheidsonderzoek wordt jaarlijks afgenomen in alle leerjaren. Het onderzoek betreft een enquête over de algemene schoolveiligheid. Wanneer hier opvallende resultaten uitkomen, zullen er meer preventieve en curatieve maatregelen genomen moeten worden door de school.

Saqi

De Saqi is een vragenlijst die jaarlijks in klas 1 in oktober wordt afgenomen. De Saqi is gericht op de onderwerpen pesten, welbevinden en faalangst. Onze remedial teacher en gedragswetenschapper analyseren de uitslag en bespreken met de mentoren welke leerlingen opvallen en welke ondersteuning geboden kan worden aan de betreffende leerling, zoals een faalangsttraining.

Bibliografie

Meidenvenijn is niet fijn! (2024). Opgehaald van meidenvenijn: <https://meidenvenijn.nl/>

Naaktfoto's gelekt. (2025). Opgehaald van politie.nl:

<https://www.politie.nl/informatie/verspreiden-of-delen-van-seksueel-getint-beeldmateriaal-is-strafbaar.html>

Nieuwe wet aanpak seksuele misdrijven gaat in per 1 juli 2024. (2024, maart 20). Opgehaald van Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/03/20/nieuwe-wet-aanpak-seksuele-misdrijven-gaat-in-per-1-juli-2024>

Over pesten. (2023). Opgehaald van School en Veiligheid:

<https://www.schoolenveiligheid.nl/thema/pesten-in-het-primair-onderwijs/#over-pesten>

Pesten en het brein. (2023). Opgehaald van Nederlands Jeugdinstituut:

<https://www.nji.nl/pesten/pesten-en-het-brein>

Shame sexting. (2025). Opgehaald van stop pesten nu:

<https://www.stoppestennu.nl/shame-sexting>

Stigt, M. v. (2014). *Alles over Pesten*. Uitgeverij Boom.

Vormen van pesten, online pesten en pesten op het werk. (2023). Opgehaald van stop pesten nu:

<https://www.stoppestennu.nl/vormen-van-pesten-online-pesten-en-pesten-op-het-werk>